



# Advies Webrichtlijnen

## LET OP

- van dit document is een [recentere versie](#) beschikbaar
- meer informatie over dit thema is te vinden op:

<http://www.forumstandaardisatie.nl/thema-s/webrichtlijnen/>

**Advies Webrichtlijnen**

Versie: 0.5; Datum: 4-2-2008

**Versiebeheer**

Versie	Datum	Door	Omschrijving verandering
0.1	05-07-2006		Eerste versie advies
0.2	22-08-2006		Tekst in sjabloon voor advies geplaatst
0.3	31-08-2006		Commentaar Bureau Forum Standaardisatie verwerkt
0.4	01-09-2006		Commentaar collega-review verwerkt
0.5	01-09-2006		Aanpassing nav van discussie over proces



## Advies Webrichtlijnen

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

### Inhoudsopgave

1.	Management samenvatting.....	1
1.1	<i>Conclusies</i> .....	1
1.2	<i>Aanbevelingen</i> .....	2
1.3	<i>Advies aan Forum</i> .....	2
2.	Inleiding .....	3
2.1	<i>Aanleiding</i> .....	3
2.2	<i>Aanvrager</i> .....	3
2.3	<i>Naam specificatie</i> .....	3
2.4	<i>Versie waarop advies betrekking heeft</i> .....	3
2.5	<i>Doel</i> .....	3
2.6	<i>Omgevingsfactoren specificatie</i> .....	4
2.7	<i>Relatie met standaarden</i> .....	4
2.8	<i>Doelgroep</i> .....	5
2.9	<i>Wet- en regelgeving</i> .....	5
3.	Toetsing.....	6
3.1	<i>Hergebruik</i> .....	6
3.2	<i>Werkingsgebied</i> .....	6
3.3	<i>Wet- en regelgeving</i> .....	6
3.4	<i>Community</i> .....	6
3.4.1	Betrokken partijen .....	7
3.4.2	Concurrerende communities .....	7
3.4.3	Criteria Openheid.....	7
3.5	<i>Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA)</i> .....	8
3.6	<i>Kwaliteit</i> .....	8
3.6.1	Modulariteit .....	8
3.6.2	Duidelijkheid.....	8
3.6.3	Compleetheid .....	9
3.6.4	Haalbaarheid .....	9
3.7	<i>Beheer</i> .....	9
3.7.1	Functioneel beheer.....	9
3.7.2	Technisch beheer .....	10
4.	Aandachtspunten bij gebruik .....	11



## Advies Webrichtlijnen

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

4.1	<i>Referentie-implementaties</i> .....	11
4.2	<i>Communicatie</i> .....	11
4.2.1	Vermarkten opgeleverde product.....	11
4.2.2	Toezicht op de toepassing van het product.....	11
4.2.3	Publicatie.....	12
4.3	<i>Certificering</i> .....	12
4.4	<i>Impactanalyse</i> .....	12
5.	<i>Bijlagen</i> .....	13
5.1	<i>Bijlage 1</i> .....	13
5.2	<i>Bijlage 2</i> .....	13
5.3	<i>Bijlage 3: Verwijzingen:</i> .....	13
5.4	<i>Bijlage 4: Verschillen tussen versie 1.1 (maart 2005) en 1.2 (augustus 2006)</i> ..	13



## Advies Webrichtlijnen

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

### 1. Management samenvatting

Webrichtlijnen Overheid.nl is een project van het programma Advies Overheid.nl in Opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dat als doel heeft te waarborgen dat iedereen toegang heeft tot de informatie en diensten die door de overheid via het internet worden ontsloten. Hiertoe heeft het project Webrichtlijnen opgesteld die een handreiking bieden om kwalitatief goede websites te bouwen, waarbij de toegankelijkheid, duurzaamheid, uitwisselbaarheid en vindbaarheid van de informatie en diensten die de overheid via het internet aanbiedt centraal staan.

De Webrichtlijnen zijn gebaseerd op open standaarden. De richtlijnen vormen zelf geen standaard, maar geven aan hoe de verschillende standaarden en technologieën het beste in de praktijk kunnen worden toegepast bij de ontwikkeling van goede websites.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft bij het Forum Standaardisatie een verzoek ingediend om een aanbeveling te doen over het gebruik van de Webrichtlijnen. Naar aanleiding van dit verzoek heeft het Bureau Forum Standaardisatie de Webrichtlijnen beoordeeld aan de hand van de toetsingscriteria van het Bureau.

De conclusies en aanbevelingen alsmede het advies aan het Forum zijn in de paragrafen 1.1 tot en met 1.3 opgenomen.

#### 1.1 Conclusies

De Webrichtlijnen zijn goed uitgebalanceerde en bruikbare richtlijnen met een brede acceptatie door opdrachtgevers en opdrachtnemers bij het vervaardigen van (overheids)websites. Ze dragen in sterke mate bij aan toegankelijkheid en digitale duurzaamheid. De richtlijnen zijn gebaseerd op door W3C erkende standaarden.

De Webrichtlijnen dragen bij aan goed opdrachtgeverschap. Ze geven een handreiking bij het formuleren van de eisen waaraan de te bouwen website moet voldoen. Tevens vormen de Webrichtlijnen een middel om te toetsen in hoeverre sites voldoen aan de eisen van toegankelijkheid en duurzaamheid.

De Webrichtlijnen voldoen in hoge mate aan de toetsingscriteria die door het Bureau Forum Standaardisatie worden gehanteerd.

De toepassing van de Webrichtlijnen is op dit moment alleen verplicht voor de ontwikkeling van Rijksoverheidswebsites. Een aanbeveling voor implementatie van de Webrichtlijnen vanuit het Forum kan ertoe bijdragen dat websites van "niet rijks"overheden zich aan de Webrichtlijnen gaan conformeren. Ook voor deze websites zou de toegankelijkheid en duurzaamheid moeten zijn gewaarborgd.



## Advies Webrichtlijnen

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

Het volgen van de Webrichtlijnen zou ook websites buiten de overheid ten goede komen.

Opdrachtgevers van websites kunnen hun voordeel doen met de Webrichtlijnen door deze als eis te stellen bij het verstrekken van hun opdracht.

### 1.2 Aanbevelingen

Het beheer van de Webrichtlijnen is op dit moment belegd bij het project Webrichtlijnen Overheid.nl. Aanbevolen wordt om ruim voor het einde van het project het beheer te beleggen bij een formele beheerorganisatie.

### 1.3 Advies aan Forum

Gezien de kwaliteit, maatschappelijk belang, toepasbaarheid, toetsbaarheid en draagvlak voor de Webrichtlijnen adviseren we het Forum om de Webrichtlijnen Overheid.NL te erkennen als standaard met betrekking tot de toegankelijkheid en bouwkwaliteit van overheidswebsites.

Het aanmerken van de Webrichtlijnen als *best practice* door het College Standaardisatie kan een impuls geven aan bredere acceptatie en implementatie van de Webrichtlijnen in de praktijk.

Het Bureau adviseert bij de aanbeveling van de Webrichtlijnen als *best practice* de voorwaarde op te nemen dat conform plan, voor het einde van het project, strategisch beheer is belegd en het functionele en technische beheer is ingericht bij een formele beheerorganisatie. We adviseren het Forum om een termijn te bepalen waarop aan deze voorwaarde moet zijn voldaan.

**Advies Webrichtlijnen**

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

**2. Inleiding**

De inleiding bevat een aantal administratieve gegevens over de specificatie die beoordeeld wordt in het advies.

**2.1 Aanleiding**

Bureau Forum Standaardisatie heeft naar aanleiding van het verzoek tot advies met betrekking tot de Webrichtlijnen deze bekeken aan de hand van de toetsingscriteria van het Bureau. Op basis hiervan is dit advies opgesteld.

**2.2 Aanvrager**

De aanvrager voor advies met betrekking tot de Webrichtlijnen 1.2 is het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

**2.3 Naam specificatie**

De richtlijnen voor de toegankelijkheid en duurzaamheid van overheidswebsites staan bekend onder de naam "Overheid.nl Webrichtlijnen".

**2.4 Versie waarop advies betrekking heeft**

Op het moment van agenderen had het verzoek betrekking op versie 1.1 (maart 2005). De specificaties in die versie zijn echter aangepast om ze te laten voldoen aan het Besluit Kwaliteit Rijksoverheidswebsites: Staatscourant 17 juli 2006, nr. 136 / pag.23 (zie bijlage I). De belangrijkste aanpassing is de toevoeging van een [richtlijn R-pd.2.9](#): "Bouw een website volgens de Web Content Accessibility Guidelines (WCAG 1.0) van het World Wide Web Consortium (W3C) inclusief toelichtende tekst. Bijlage 4 bevat een opsomming van alle verschillen tussen versie 1.1 (maart 2005) en 1.2 (augustus 2006). Het project "Overheid.nl Webrichtlijnen" heeft verzocht om advies te baseren op versie 1.2, augustus 2006 en deze versie te hanteren bij het verzoek tot advies.

**2.5 Doel**

Het doel van de Webrichtlijnen is er voor te zorgen dat websites worden ontwikkeld die voor iedereen bruikbaar zijn, uitgaande van het principe dat een overheid die informatie en/of diensten aanbiedt via het internet dat niet zou mogen doen op een wijze die bij voorbaat (groepen) gebruikers uitsluit van toegang tot die informatie en diensten. Dit principe staat bekend als E-Inclusion "ensuring that no-one is left behind, everyone can contribute and participate". Een belangrijk middel om dat doel te bereiken is op juiste wijze gebruik maken van open standaarden.

Bovendien kan aan de hand van de Webrichtlijnen getoetst worden of een site aan de gestelde eisen voldoet.

Daarbij hebben de Webrichtlijnen tot doel de kwaliteit van de websites te verbeteren zodat alle burgers, bedrijven en zoekmachines de informatie en diensten ook goed kunnen vinden.



## Advies Webrichtlijnen

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

### 2.6 Omgevingsfactoren specificatie

In samenwerking met Cinnamon, TNO/Telecom, het programmabureau OSOSS (Open Source als Onderdeel van de Software Strategie) en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) is voor het onderwerp "technisch ontwerp van websites" een aantal uitgangspunten gedefinieerd.

Op 30 juni 2006 heeft de Ministerraad het "Besluit kwaliteit Rijksoverheidswebsites" vastgesteld. In de bijlage van het Besluit is aangegeven aan welke eisen nieuwe websites van de rijksoverheid bij oplevering dienen te voldoen.

Om te controleren of een website voldoet aan de eisen voor toegankelijkheid en bouwkwiteit zijn twee elkaar aanvullende onderzoeken nodig. Een toetsing conform de normen van het Waarmerk drempelvrij.nl dekt het aspect van toegankelijkheid af. De Webrichtlijnentoets, een geautomatiseerde meting, toetst het aspect bouwkwiteit.

Advies Overheid.nl werkt samen met Waarmerk drempelvrij.nl en Bartimeus Accessibility om de toetsmethoden op elkaar af te stemmen.

### 2.7 Relatie met standaarden

De Webrichtlijnen zijn gebaseerd op open standaarden. Er wordt alleen van die versies gebruik gemaakt die de status *recommendation* hebben. De Webrichtlijnen vormen zelf geen standaard, maar geven aan op welke wijze de standaarden en technologieën het beste in de praktijk gebruikt kunnen worden.

Bij het ontwikkelen van goede websites worden verschillende standaarden en technologieën gebruikt. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste standaarden en technologieën die aan de Webrichtlijnen ten grondslag liggen.

Standaarden/specificaties voor

- De diverse W3C specificaties;
- De Web Content Accessibility Guidelines (WCAG);
- ISO specificaties.

-

Technologieën met betrekking tot:

- (X)HTML en bijbehorende specificatie;
- Cascading StyleSheets (CSS) en bijbehorende specificatie;
- XML;
- ECMA-Script 262 (JavaScript, JScript)
- Document Object Model (DOM)

Een website die aan de Webrichtlijnen voldoet, voldoet daarmee aan:

- XHTML 1.0 Strict; Vanwege de transparantie en uitbreidbaarheid van deze specificatie om tekstdocumenten te structureren.
- WCAG 1.0, Priority 2+; Deze specificatie, en dan met name de prioriteit 1 en 2 ijkpunten van WCAG 1.0, wordt wereldwijd toegepast als de norm voor de toegankelijkheid van websites.





## Advies Webrichtlijnen

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

- De Eisen voor Duurzaam Toegankelijke Websites voor de Overheid zoals genoemd in het Besluit Kwaliteit Rijksoverheidswebsites.

### 2.8 Doelgroep

De Webrichtlijnen zijn bedoeld voor:

1. Webontwikkelaars
2. Opdrachtgevers

#### Ad 1 Webontwikkelaars

De Webrichtlijnen bieden ontwikkelaars een referentie hoe standaarden voor de webinterface kunnen worden toegepast op een samenhangende wijze.

#### Ad 2 Opdrachtgevers

De Webrichtlijnen benoemen de eisen die opdrachtgevers moeten stellen aan hun webontwikkelaar om een toegankelijke website te realiseren.

De Webrichtlijnen zijn opgesteld met het oog op de ontwikkeling van overheidssites. De toepasbaarheid van de richtlijnen beperkt zich echter niet tot door of voor de overheid ontwikkelde sites.

### 2.9 Wet- en regelgeving

In het eerder aangehaalde Besluit Kwaliteit Rijksoverheidswebsites wordt gesteld dat nieuwe websites van de rijksoverheid vanaf 1 september 2006 bij oplevering moeten voldoen aan de webrichtlijnen. Bestaande websites van de rijksoverheid dienen uiterlijk 31 december 2010 te voldoen aan de webrichtlijnen (zie bijlage I).

Nederland is één van de 43 landen die het RIGA verdrag heeft ondertekend. In dit verdrag is vastgelegd dat in 2010 alle overheidswebsites in de EU aan de W3C richtlijnen moeten voldoen en dat de digitale kloof tussen mensen met en zonder internettoegang voor de helft dient te zijn gedicht. Bovendien moet 60 procent van alle Europeanen dan beschikken over breedband internet (90 procent in stedelijke gebieden). Zie bijlage II.



## Advies Webrichtlijnen

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

### 3. Toetsing

Het Bureau Forum Standaardisatie heeft de Webrichtlijnen getoetst aan de hand van een aantal criteria. De toetsing wordt hieronder toegelicht. Ze vormt de basis van het inhoudelijke oordeel van het Bureau met betrekking tot de Webrichtlijnen.

#### 3.1 Hergebruik

De toets op hergebruik geeft een beeld of delen van de specificatie afkomstig zijn uit andere modellen. Bovendien wordt onderzocht of de specificatie in andere modellen wordt toegepast.

De Webrichtlijnen maken gebruik van bestaande standaarden. De Webrichtlijnen zelf kunnen weer dienen als model voor het beschrijven van samenhang en toepassing van andere samenstelling van standaarden.

#### 3.2 Werkingsgebied

Onder werkingsgebied wordt verstaan of de specificatie het werkgebied bestrijkt waarvoor de specificatie is bedoeld. Vastgesteld wordt of de specificatie niet te ruim of te nauw is opgezet.

De Webrichtlijnen zijn primair bedoeld voor overheidswebsites, en door het eerder genoemde Besluit Kwaliteit Rijksoverheidswebsites verplicht gesteld voor rijksoverheidswebsites. De richtlijnen zijn opgesteld met het oog op praktische toepasbaarheid. Door de generieke aard van de Webrichtlijnen zijn ze tevens geschikt voor de overige overheidswebsites alsmede die van private partijen.

#### 3.3 Wet- en regelgeving

Deze toets oordeelt of bestaande of in ontwikkeling zijnde regelgeving van invloed is op de werking van de specificatie. In de paragraaf staat het resultaat van het onderzoek naar mogelijke strijdigheid tussen specificatie en wet- en regelgeving.

Het Besluit Kwaliteit Rijksoverheidswebsites verwijst naar de Webrichtlijnen, en stelt toepassing ervan verplicht voor Rijksoverheidswebsites. Dit leidt tot bevestiging en versterking van de richtlijnen.

#### 3.4 Community

Een community is een specifieke gemeenschap of groep in het veld die zich bezighoudt met de ontwikkeling en/of het beheer van een specifieke (set van) standaard(en), vanuit een expliciete gezamenlijke behoefte. Omdat dergelijke behoeften vaak zowel in het private als in het publieke domein worden gevoeld, kan een community een publiek-private samenwerkingsvorm zijn. In 3.4.1 en 3.4.2 wordt ingegaan op de betrokken en concurrerende partijen. Paragraaf 3.4.3 behandelt de mate van openheid van de Webrichtlijnen.



## Advies Webrichtlijnen

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

### 3.4.1 Betrokken partijen

Rondom de Webrichtlijnen is een informele community. Advies Overheid.nl heeft de Webrichtlijnen in beheer, zoals vastgelegd in het projectplan. Het wordt hierbij ondersteund door een begeleidingsgroep waarin inhoudelijke experts, opdrachtgevers en opdrachtnemers deelnemen. Het project heeft tevens een helpdesk ingericht, dat een platform biedt om over de richtlijnen als geheel of afzonderlijke richtlijnen te communiceren en discussiëren.

De standaarden die dienen als basis voor de Webrichtlijnen kennen vaak een specifieke (internationale) Community. Denk hierbij aan W3C en ISO.

### 3.4.2 Concurrerende communities

Er zijn geen concurrerende communities actief. Het Waarmerk drempelvrij wordt in het veld wel eens gezien als concurrent, maar is in feite complementair aan de Webrichtlijnen. De Webrichtlijnen zijn een kwaliteitsnorm, het Waarmerk drempelvrij.nl is een toetsingsregeling. Een website die aan de Webrichtlijnen voldoet, voldoet tevens aan de criteria van het Waarmerk drempelvrij.nl. Het Waarmerk drempelvrij.nl is het kwaliteitsmerk waarmee toegankelijke websites in Nederland worden aangeduid. Wanneer een website voldoet aan de eisen van de Stichting Waarmerk drempelvrij.nl mag deze site het waarmerk (een groen logo) dragen. De Stichting Waarmerk drempelvrij.nl heeft als doelstelling de toegankelijkheid van Nederlandse websites te bevorderen voor iedereen, inclusief mensen met een functiebeperking en senioren. Hiervoor is een transparante regeling met logo's en heldere normen opgezet die door de Stichting beheerd wordt.

### 3.4.3 Criteria Openheid

Volgens de door het programma OSOSS opgestelde definitie van een open standaard is een standaard open als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

1. De standaard is goedgekeurd en zal worden gehandhaafd door een not-for-profit organisatie, en de lopende ontwikkeling gebeurt op basis van een open besluitvormingsprocedure die toegankelijk is voor alle belanghebbende partijen (consensus of meerderheidsbeschikking enz.);
2. De standaard is gepubliceerd en over het specificatie document van de standaard kan vrijelijk worden beslist of het is te verkrijgen tegen een nominale bijdrage. Het moet voor allen mogelijk zijn om het te kopiëren, beschikbaar te stellen en te gebruiken om niet of tegen een nominale prijs;
3. Het intellectuele eigendom - m.b.t. mogelijk aanwezige patenten - van (delen van) de standaard is onherroepelijk ter beschikking gesteld op een royalty-vrije basis;
4. Er zijn geen beperkingen omtrent het hergebruik van de standaard

**Advies Webrichtlijnen**

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

Aan alle voorwaarden uitgezonderd de eerste wordt op dit moment voldaan.

Ad 1. Het beheer van de Webrichtlijnen is op dit moment belegd bij het project Webrichtlijnen Overheid.nl. Het project wordt hierbij ondersteund door een expertgroep.

Ad2. De standaard is gepubliceerd en wordt vrijelijk beschikbaar gesteld via de website Overheid.nl.

Ad 3. De Webrichtlijnen zijn gebaseerd op open standaarden. De richtlijnen zelf kunnen royalty vrij worden toegepast.

Ad 4. Voor zover bekend zijn er geen beperkingen omtrent het hergebruik van de Webrichtlijnen.

**3.5 Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA)**

In de NORA versie 0.8 wordt verwezen naar de Webrichtlijnen versie 1.1.

In de NORA is het principe opgenomen dat "Websites van overheidsorganisaties zijn ontwikkeld en ingericht conform de "overheidsWebrichtlijnen." Dit wordt als volgt toegelicht: Het programma Advies.Overheid.nl heeft een set richtlijnen ontwikkeld voor de ontwikkeling van overheidswebsites. Toepassing van deze richtlijnen bevordert zowel de toegankelijkheid van sites, als de interoperabiliteit, als de beheerbaarheid van de websites.

In de NORA wordt Open Standaarden ook expliciet genoemd. De Webrichtlijnen zijn gebaseerd op Open standaarden en past daarmee binnen het architectuurframework.

**3.6 Kwaliteit****3.6.1 Modulariteit**

Modulariteit van de specificatie houdt in dat een goede opdeling in deelaspecten en componenten bestaat. Een specificatie is bijvoorbeeld modulair opgezet als er een scheiding bestaat tussen presentatie en inhoud.

De Webrichtlijnen zijn gebaseerd op door de markt geaccepteerde publiekelijk beschikbare standaarden. Deze standaarden vormen samen een geheel, maar zijn in beginsel onafhankelijk van elkaar toe te passen.

Indien een nieuwe versie van een onderliggende standaard uitkomt zal een impactonderzoek plaatsvinden met betrekking tot het effect ervan op de Webrichtlijnen. De onderdelen van de Webrichtlijnen zijn vervangbaar en uitbreidbaar, mits er een impactanalyse wordt gedaan en de samenhang indien nodig wordt herschreven.

**3.6.2 Duidelijkheid**

Een duidelijke specificatie wil zeggen dat geen inconsistenties worden waargenomen in de specificatie en dat de gehanteerde termen eenduidig en zelfverklarend zijn.

**Advies Webrichtlijnen**

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

De Webrichtlijnen zijn gericht op toepassing in de praktijk. De opzet in de vorm van richtlijnen sluit hierop aan.

De Webrichtlijnen Overheid.nl bevatten een handleiding bij de richtlijnen. De handleiding is goed hanteerbaar en in het belang van de gebruiker geformuleerd in stappen. Daarnaast is een helpdesk ingericht om te assisteren bij onduidelijkheid en vragen.

**3.6.3 Compleetheid**

Een specificatie is compleet wanneer alle relevante aspecten en onderdelen worden behandeld in de specificatie.

Alle webinterface standaarden die nodig zijn om een toegankelijke en duurzame website te bouwen zijn opgenomen in de richtlijnen.

**3.6.4 Haalbaarheid**

De haalbaarheid van een specificatie geeft aan of redelijkerwijs mag worden aangenomen dat een organisatie de standaard kan invoeren. Dit wordt bepaald door het gegeven of software voor handen is die met de specificatie overweg kan en of onderzoek is verricht naar de kosten en baten van de specificatie.

Het nieuw ontwikkelen van een website conform de Webrichtlijnen is even duur of iets duurder dan een oplossing die geen rekening houden met de richtlijnen. Het beheer blijkt aanzienlijk goedkoper. Bouwen volgens de Webrichtlijnen biedt daarnaast nog meer voordelen:

- Lagere kosten;
- Snellere site;
- Betere vindbaarheid door internetzoekmachines;
- Klaar voor de toekomst;
- Groter bereik.

Die voordelen leiden ertoe dat het voor overheidsorganisaties aantrekkelijk is om de Webrichtlijnen toe te passen.

De Webrichtlijnen zijn gebaseerd op bewezen technologieën en alleen stabiele standaarden worden gebruikt. Voor die standaarden is software beschikbaar. In de praktijk is er ruime ervaring met de implementatie van de standaarden.

**3.7 Beheer**

In het algemeen is strategisch beheer een kritische succesfactor. Voor de Webrichtlijnen is het strategisch beheer nog niet belegd.

**3.7.1 Functioneel beheer**

Er is nog geen sprake van structureel beheer omdat de Webrichtlijnen zich in projectfase bevindt. In deze fase wordt het beheer door de projectgroep zelf

**Advies Webrichtlijnen**

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

uitgevoerd. Het project heeft aangegeven voor het einde van het project het beheer over te zullen dragen aan een formeel daartoe uitgeruste organisatie.

**3.7.2 Technisch beheer**

Ook technisch beheer is nog niet ingericht.

**Advies Webrichtlijnen**

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

**4. Aandachtspunten bij gebruik**

In dit hoofdstuk wordt gekeken welke middelen vanuit het project worden ingezet om de standaard te implementeren.

**4.1 Referentie-implementaties**

Op basis van versie 1.1 zijn ruim 600 websites aan de Webrichtlijntoets van het project Webrichtlijnen Overheid.nl onderworpen.

Op de website van de Webrichtlijnen ([www.Webrichtlijnen.nl/monitor](http://www.Webrichtlijnen.nl/monitor)) staan de referentieprojecten vermeld.

Een aantal voorbeelden van websites die in hoge mate voldoen aan de Webrichtlijnen zijn:

<http://www.minvws.nl>

<http://www.stadskanaal.nl>

<http://www.burgerservicenummer.nl>

<http://www.advies.overheid.nl>

<http://Webrichtlijnen.overheid.nl>

<http://www.convenantovergewicht.nl>

**4.2 Communicatie****4.2.1 Vermarkten opgeleverde product**

Promotie van de Webrichtlijnen vindt plaats door middel van de volgende activiteiten:

- het leveren van sprekers op congressen over de Website;
- het onderhouden van een website;
- het bieden van ondersteuning door middel van een helpdesk.

**4.2.2 Toezicht op de toepassing van het product**

Het programmabureau Advies Overheid.nl houdt toezicht op de toepassing van het product door het (laten) uitvoeren van toetsing van websites met behulp van de Webrichtlijnen (<http://Webrichtlijnen.overheid.nl/handleiding/evaluatie/>).

Jaarlijks worden de bij de overheid aangesloten websites getoetst via de "Overheid.nl Monitor".

Voor een aantal standaarden opgenomen in de Webrichtlijnen zijn hulpmiddelen beschikbaar via het Web Accessibility Initiative (<http://www.w3.org/WAI/ER/existingtools.html>) om geautomatiseerd te testen of een website voldoet aan de betreffende standaard.

Nota bene: de geautomatiseerde testhulpmiddelen omvatten niet de gehele set Webrichtlijnen. Op dit moment worden 59 van de 125 webrichtlijnen getoetst, waarvan

**Advies Webrichtlijnen**

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

47 automatisch en 12 via handmatige toetsing conform de normen van het Waarmerk drempelvrij.nl.

**4.2.3 Publicatie**

Publicatie van de Webrichtlijnen vindt plaats via de website van de Webrichtlijnen (<http://Webrichtlijnen.overheid.nl>).

**4.3 Certificering**

Onder certificering wordt verstaan het toekennen van een bepaalde status aan een product of een dienst. Een afnemer van het product kan dan eenvoudig vaststellen of dit product of dienst aan bepaalde kwaliteitscriteria voldoet.

Het is momenteel niet mogelijk om een website te laten certificeren. Een website kan eventueel wel als referentieproject worden opgenomen.

In november 2005 zijn de Webrichtlijnen (versie 1.1) door de *European Institute of Public Administration* aangewezen als een *good practice case* op het gebied van eGovernment binnen Europa.

**4.4 Impactanalyse**

Het effect van de Webrichtlijnen wordt periodiek gemeten door een gebruikerspanel dat de projectgroep in het leven heeft geroepen.



**Advies Webrichtlijnen**

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

**5. Bijlagen****5.1 Bijlage 1**

Besluit Kwaliteit Rijksoverheidswebsites, Staatscourant 17 juli 2006, nr. 136 / pag. 23.

**5.2 Bijlage 2**

Internet for all: EU ministers commit to an inclusive and barrier-free information society, Reference: IP/06/769, Date: 12/06/2006.

**5.3 Bijlage 3: Verwijzingen:**

Handleiding webrichtlijnen, zie: <http://webrichtlijnen.overheid.nl/handleiding/>  
Overheid.nl Webrichtlijnen, zie (<http://webrichtlijnen.overheid.nl>)  
Waarmerk drempelvrij.nl, zie (<http://www.drempelvrij.nl>).

**5.4 Bijlage 4: Verschillen tussen versie 1.1 (maart 2005) en 1.2 (augustus 2006)**

- Verwijdering van het verschil tussen *minimale set* en *optimale set*;
- Toevoeging van een [richtlijn R-pd.2.9](#):
  - “Bouw een website volgens de Web Content Accessibility Guidelines (WCAG 1.0) van het W3C”
  - inclusief toelichtende tekst;
- Opname van de status van de Webrichtlijnen voor de rijksoverheid: het [Besluit Kwaliteit Rijksoverheidswebsites](#);
- Op de pagina [Waarom deze handleiding](#):
  - Bij het kopje *De voordelen van toegankelijke websites*: de voordelen *Snellere site* en *Betere vindbaarheid door internetzoekmachines*, inclusief toelichtende tekst.
  - Bij het kopje *De voordelen van duurzame websites*:
    - ‘Spelen een belangrijke rol bij het archiveren van de gepubliceerde informatie’
    - vervangen door
    - ‘Beter te archiveren’
  - Alinea *Verplicht voor de rijksoverheid*;
  - Alinea *Wijzigingen*;
- Nieuwe inleiding op de [homepage](#);



## Advies Webrichtlijnen

Versie: 0.5; Datum:4-2-2008

- Delen van het hoofdstuk [Kleurgebruik](#) zijn aangepast;
- Het onderdeel [Web Content Accessibility Guidelines \(WCAG\)](#) is toegevoegd;
- Een alinea over [Progressive Enhancement](#) is toegevoegd;
- Een alinea over [Unobtrusive Javascript](#) is toegevoegd;
- Een alinea over [Conditional Comments](#) is toegevoegd en een alinea over Dean Edwards' IE7 is verwijderd;
- De tekst [Tussen open en gesloten standaarden](#) is toegevoegd aan het hoofdstuk [Open Standaarden](#).